

JÕULUMÕTISKLUS V

Taas on käes jõluaeg. Põhjamaisel Eestimaal on see vähese valgusega, külmavõitu rahulik periood sobiv mõtisklemiseks. Viimasel viiel aastal vallavanemana olen seda vallalehes teinud ja mõned mõtted tänavugi.

Kümmekond aastat oleme elanud demokraatlikus riigis ja sellega harjunud. Oma riik ei ole lahendanud inimeste kõiki muresid. Seda ei ole suutnud ükski riik maailmas kuigi mõni on lubanud. Demokraatia on andnud suured võimalused eneseteostuseks, aga ka

kohustuse eeskätt ise toime tulla, oma võimalusi kasutada, ja seda nii riiklikul kui üksikisiku tasandil.

Arvan ja tunnetan, et Tõstamaal suurenes lõppeval aastal nende inimeste arv, kes tulevad toime, on leidnud oma probleemidele lahendused, leidnud töö ja sissetulekuvõimaluse. Suurte muutuste ajal ei ole see kerge, kuid selle nimel pingutatakse ja neil inimestel ei ole aega ega harjumustki virisemiseks. Ilmselt on paljude jaoks aeg ümber saamas mõtteviisil: ei ole

võimalik, ei saa, ma ei oska, keegi ei tule ja tee, kõik on halvasti ja valesti, hädades on süüdi teised jne.

Minu nooruses tundsid esimest Eesti riiki mäletavad inimesed tihti huvi, mis ametimees sinust tuleb, kelleks sa õpid. See tundus nende jaoks väga oluline, kuid minu jaoks ületähtsustatuna, sest laias laastus ühtviisi tagasihoidlikult elasid nii kõrge kvalifikatsiooniga kui ilma selleta tööline, tootmisjuht, nii haridusega kui ilma selleta inimene. Pigem oli kaalukauss isegi väiksema hariduse kasuks.

Tänapäeval on edukuse eelduseks haridus ja kätteõpitud amet. Nii on ka Tõstamaal puudus sellistest inimestest. Vaja on õpetajaid, politseinikke, tööandjad kurdavad oskustöölise puudust. Oodatud on ettevõtjad-ärimehed, kes suudaksid ettevõtmisi käivitada ja töökohti luua.

Seda kummalisem on koolist kuulda, et paljud õpilased ei ole teadmiste omandamisest huvitatud, vanemad lubavad lastel mitte õppida ja mõnikord ei nõua isegi põhihariduse omandamist.

Seega oleks minu üks järgmise aasta soov, et otsitaks julgelt oma kohta, usutaks rohkem endasse, proovitaks vajadusel uut ja

Täna lehes:

<i>Vallavanema info</i>	lk 2
<i>Jõulujuttu</i>	lk 3
<i>Volikogu istung</i>	lk 4
<i>Päike on kodus...</i>	lk 5
<i>Haljastuse koolitus</i>	lk 6
<i>Tõeline karneval</i>	lk 6
<i>Kadumas on nali</i>	lk 7
<i>Jõulupöördumine</i>	lk 7
<i>Soojad laulud</i>	lk 8
<i>Lasteaia lood</i>	lk 8
<i>Jõulud Selistes</i>	lk 8
<i>EL-i võimalused</i>	lk 9
<i>Kultuurikalender</i>	lk 11
<i>Õnnitlused ja kuulutused</i>	lk 12

omandataks vajalikke teadmisi. Õppida ei ole teatavasti kunagi hilja.

Omaavalitsuse tegemistele tagasi vaadates püüdsime täita oma kohustusi nii hästi kui oskasime ja selleks vahendeid oli. Alati on hea meel, kui lisaks tavategemistele tuleb midagi juurde, muutub paremaks. Aastal 2002 on siin märksõnadeks Tõstamaa joogivesi, kooli õpilaskodu ja IT keskus, Võidu tee, Tõhela puhasti, uue kultuurijuhi tööasumisega seotud lootused, eeltööd katlamaja remondiks, hooldekodu välisremont, lasteaia katus ja veel mitmed tegemised.

(järg lk 2)

(algus lk 1)

Ettevõtluse valdkonnas ei olnud kokkuvõttes suurt hüpset, kuid areng oli ka siin. Täna on vallas tööd ja sissetulekut võimaldavad ettevõtmised osahingud Exwood, Männiste, Tõhela, Morentek, Maainvesteeringud, FIE Ago Adler; turismi valdkonnas Maria, Viruna ja Riida turismitalud, Ermistu kämping, Jaaguranna lillelaager; kaubanduses Majandusühistu, Kaubanduse oü, Jaani äri, Pootsel, FIE Tiina Lehtla ja Einar Härm, Sauli äri; tegevतालud Tohvri-Andrese, Kõõssa, Pedaka, Sooselja, Kärnali, Taa, Annuste, Männa, Taltsi, Heinla, Kastna-kõrtsi, Käärü, Mustajüri, Väike-Oja, Eensalu, Sillametsa, Taltsittoa ja Aadu. Veel pakub tööd metsaga seonduv, kutselise kalapüügiga tegeleb ca 25 kalurit. Ettevõtmisi, mille kohta täpsed andmed puuduvad, on veelgi. Kõigi nende edukus määrab valla majandusliku olukorra.

Hea, et vallas on olemas nn. infrastruktuuriga tegelevad üksused nagu alati uuendusmeelne perearst Madis Veskimägi, apteek, teemeistripiirkond ja pääste- ja sideteenistus. Postisüsteemi heas töös tekitasid pingeid taas kavandatud ümberkorraldused. Elektrivarustuses tehti suuri töid Pootsi piirkonnas ja osaliselt ka Manijal.

Arenes kolmas sektor, mille eesmärgiks on kodanikuühiskonna arendamine ja osalusdemokraatia suurenemine. Täna on vallas ligemale 20 mittetulundusühingut, seltsi, ühingut jne. Need on väga eriilmelised aga nende teke ja tegevus on väga positiivne. Siinkohal vaid mõned märksõnad nende tegevusest: Tõhela kultuurielu korraldus, rahvamaja ümbruse korrastus, kodukohapäevad ja muuseumituba; Seliste külatuba ja selle tegemised; Tõstamaa Lusti ja Lõbu Seltsi ettevõtmised, Tõstamaa matkarada;

Pootsi laadad ja romurallid; valla spordiüritused ja veel palju muud.

Piirkonna edukuse määravad inimesed. Tunnustust väärivaid inimesi on vallas palju ja tahan tänada kõiki neid, kes on valla elule ja arengule mõõduval aastal kaasa aidanud. Aasta lõpul pälvisid mitmed meie inimesed maakondliku tunnustuse. Nii on Tõstamaa vallas tänavu maakonna aasta õpetaja, maakonna aasta raamatukogutöötaja Silvi Rand ja C.R. Jakobsoni fondi aasta ettevõtliku inimese tiitliga pärjatud Milvi Rand.

Rõõmustada saab 12 uue valla-kodaniku sünni üle ja õnnitleda nende vanemaid.

Soovin kõigile ilusat jõuluaega-aastavahetust ning eneseteostusvõimalusi, õnne, tervist ja edu uuel aastal.

Toomas Rõhu
Vallavanem

Vallavanema info

13.12.02 volikogu istungil esitatu põhjal.

Tõstamaa vallas on teostamisel mitmed projektid.

Tõstamaa valla prügimägi on nüüd suletud nii otseses kui kaudses tähenduses. Prügi ladustamine sinna on keelatud 1. jaanuarist 2001, kui prügimägi keskkonna-ministeeriumi nõudel suleti. Nüüd on prügimägi ka tasandatud ja kaetud pinnasega ning nõuetele vastavalt kujundatud vee äravool. Töid finantseeriti koostöös Pärnumaa keskkonnateenistusega koostatud KIK-i projektiga saadud vahenditest. Muidu oleksid tulnud prügimäe sulgemiskulud katta valla. Parima pakkumise prügimäe

sulgemistöödks tegi as Hüdromel, kes teostas ka tööd. Üheks töötegijaks oli Tõstamaa valla mees Mart Martson.

Vastavalt jäätmekäitlusekirjale peab igal majapidamisel või mitme peale olema prügikast ja selle tühjendamisleping. Kuus maksab see ca 60 krooni, mis ei ole enam paljudele üle jõu käiv. Kavas on nõude täitmist kontrollima hakata. Jäätmeprobleemide korral soovitan konsulteerida valla keskkonnanõunikuga.

Lahendust on saamas Tõstamaa kauaaegne joogiveeprobleem. Tänapäeva nõuetele vastavaks muudetakse ja varustatakse veepuhastussead-

metega Nooruse tänava pumbajaam, endise sauna juures olev jääb reservi. Tööde tähtaeg on aasta lõpp. Vastavalt kogemusele peaks trassides olev väävel-vesinik ja raud oksüdeeruma torustiku seintele. Keskkonna-investeeringute keskus finantseerib töid 513 000 krooni ulatuses,

projekti koostaja on Raine Viitas. Vastavalt korraldatud riigihankekonkursile paigaldab vee- puhastusseadmed firma Baltic International.

Suvel renoveeriti Tõhela puhastusseadmed. Töid finantseeris 50 000 krooni ulatuses koostatud projekti alusel Pärnumaa keskkonnateenistus. Tööde teostamisel selgus, et seadmete efektiivseks tööks on vajalik paigaldada ülepumpla. Detsembri alguses see paigaldati.

Ehitustööd käivad mõisa tallides, kus teisele korrusele ehitatakse õpilaskodule juurde 5 tuba ja esimesele korrusele IT keskus. Vahendid 1 miljoni ulatuses eraldas õpilaskodu projektiga Haridus-ministeerium. Korraldatud riigihankekonkuri tulemusel on tööde teostaja Pärnu REV.

Päris avariiohtlikku seisuga on jõudnud Tõstamaa katlamaja, kuuest katlast töötab praegu kolm. Lahenduse leidmiseks esitati möödunud aastal Majandusministeeriumi energiasäästu programmile taotlus valla energeetika arengukava koostamiseks.

(järg lk 3)

Tõstamaa valla prügimägi on nüüd suletud.

(algus lk 2)

Vahendid eraldati, arengukava koostamise konkursi (osales 6 firmat) võitis firma AF-Esteam, kava valmis tänavu suveks. Sai selgeks, milliste parameetritega katlamaja on optimaalne. Samuti see, et soojatarbivad (rahvamaja, lasteaed, 102 korterit) investeringut üksinda katta ei jõua. Arengukava olemasolu on välisabi taotlemise eeltingimuseks. Korraldatud katlamaja ehituse riigihanke konkursil esitas parima pakkumise oü Märja, maksumus 2,4 miljonit. Paigaldatakse 0,7 MW katel, mida on võimalik kütta nii puiduhakke kui turbaga, ja 0,5 MW õlikütteil töötav tipukatel. Ehitatakse välja automaatne etteandesüsteem, suitsueraldus koos korstnaga, paigaldatakse uued tsirkulatsiooni-pumbad ja korrastatakse hoone. Samuti paigaldatakse süsteemi tasakaalustusventiilid ja tarbijatele soojamõõtjad. Katlamaja peab muutuma tunduvalt efektiivsemaks. Arengukava ja konkursi materjalide alusel esitati taotlus Taani energiasäästu abiprogrammile. Sealt eraldati Tõstamaa katlamaja rekonstrueerimiseks 1,06 miljonit ehk pool projekti maksumusest ilma käibemaksuta. Kuna välisabi-programm lõpeb märtsis, tuleb tööd teostada talvel. Vastavalt projektile on see võimalik ja esialgsete plaanide kohaselt hakkab õlikatel tööle jaanuaris ja lõpp on märtsi keskel. Novembris inspekteriti Pärnu Maavalitsuse Haridusosakonna poolt

Tõstamaa keskkooli ja lasteaeda. Kokkuvõtted on tehtud, kuid akt jõuab vallavalitsusse kuu aja jooksul ja enne ei tahaks tulemusi kommenteerida.

15. novembril külastasid oma Eesti visiidi käigus kolm kõrget kirikutegelast Göteborgist eesotsas toompraost Roland Perssoniga.

Tänaseks manalateele läinud väliseestlase Juta Nõmme algatusel on toomkirikus mitu aastat korraldatud korjandust Seliste kiriku korrastamiseks. Tutvuti Seliste kirikus tehtud töödega, anti Seliste kiriku arve haldurile Liivi Heametsale üle tänavusest korjandusest laekunu ja otsustati ka järgmisel aastal koostööprojekti jätkata, korraldades ühel pühapäeval korjanduse Seliste kiriku heaks.

Vallavalitsus on paigaldanud adventi-ajaks kirikule välisvalgustuse.

1. novembrist läks pensionile maa-reformi algusest sellega tegelenud Heino Laanemets. Vallavalitsus tänab Heino Laanemetsa kauaaegse kohusetundliku töö eest, mille tõttu on maavaidlusi olnud suhteliselt vähe ja soovib talle närvetaastavat puhkust ja tervist. Maanõuniku kohuseid täidab Helle Vahemäe ja maareformi lõpulejõudmisest tingitud töö-

Külalised Göteborgist.

koormuse vähenemisest uut inimest ametisse võtta ei ole esialgu kavas.

Jääkate on püsiv ja 10. detsembril tõsteti veest (jääst) välja Manija liinipaad.

Valla suur jõulukuusk toodi tänava Pärakülalt Raimo Ranna Iisaku maaüksuselt.

Kooli õppetöökodadena on kasutusele võetud endine KEK-i hoone. Paigaldatud on valvesignalisatsioon, ehitatakse välja õppeklass.

Harvendati Kastna kadastikku. Ühe kuu jooksul tegid töö valla praegu töökohata olevad inimesed, töid finantseeris keskkonnateenistus rannaniitude hooldusvahenditest ja Kihnu Väina Merepark ühe oma projekti raames.

Toomas Rõhu

Jõulujuttu

Viimastel nädalatel oleme elanud adventiajas, mis peagi lõpeb jõulude saabumisega. Viimaste aastate jooksul oleme kiiresti võtnud omaks adventiaegse küünalde süütamise kauni kombe. Kui paljud aga teavad, mispärast neid adventiküünlaid süüdatakse ning mis aeg see adventiaeg õigupoolest on?

Ladinakeelsele sõnale *adventus* on eestikeelseks vasteks sõnad: saabumine, tulemine. Adventiaeg on seega kellegi saabumise aeg. Kes siis tulema peab ja keda maailm nõnda küünlaid süüdates ootab? Kas mitte jõuluvana Lapimaalt! Oh ei! See küünalde süütamine ei ole seotud ei

päkapikkude ega jõuluvanaga. Neid kahte asja ei tohi omavahel kokku sättida, kuigi inimesed seda teadmatusest siiski teevad.

Adventiaeg ja küünalde läitmine valmistavad meid ette Jõuluõöks, mil siia maailma sündis jõululapsena Jumala Poeg. Päkapikke ja jõuluvana tema sündimise ajal Petlemma linnas keegi ei kohanud. Nad poleks sinna ka sobinud. Nõnda on ka tänapäeval. Me peame oskama erinevaid asju üksteisest lahus hoidma. Üldjuhul ei söö keegi jäätist ja verivorsti samaaegselt, kuigi eraldi on mõlemad isuäratavad.

Adventiküünlaid süütame Jõululapse ootuses. Esimese adventiküünla süütamisest tekib nõrk valgus. Teisel adventil süütame esimese küünla kõrvale teise ning valgus ja soojus suureneb. Mida lähemale jõuluõole, seda enam tunneme valgust ja soojust, kuni jõuluõöl särab kõikjal üle maa sadu ja tuhandeid küünlaid ning see on tunnistuseks – Kristus on sündinud.

Soovin õnnistatud jõulupühi ning edukat uut aastat kogu Tõstamaa rahvale!

Urmas Viilma

EELK Tõstamaa koguduse õpetaja

Volikogu istung 13. detsember

Tõstamaa vallavolikogu 3. korraline istung toimus 13. detsembril 2002 algusega kell 14.00 vallamajas.

Päevakorras:

1. Vallavanema info

Toomas Rõhu ettekanne lähiajal vallas toimunust (loe eraldi artiklist);

2. Valla põhimääruse uue redaktsiooni esimene lugemine.

Ettekanne vallasekretärit Eve Sahtelilt, eelnõu anti volikogu liikmetele parandusettepanekute tegemiseks.

Otsustati: moodustada uue redaktsiooni väljatöötamiseks ajutine põhimääruse väljatöötamise komisjon.

3. Volikogu töö avalikustamisest

Heino Tamm volikogu esimehe ettekanne.

Otsustati: aktidega on võimalik tutvuda valla kantseleis. Ajalehes avaldadakse tekst lühendatud kujul.

4. Volikogu komisjonide koosseisude kinnitamine

Urmas Reinfeldt kultuurikomisjoni esimees.

Otsustati: kinnitada kultuurikomisjon alljärgnevas koosseisus:

Önnela Pärnaste - Tõstamaa valla kultuurijuht

Tiia Schär - memmede ja taatide esindaja

Lea Rannik - raamatukogude ja kohaliku ajalehe esindaja

Alex Trope - Seliste esindaja

Reet Rand - Pootsi esindaja

Kirsti Talu - Tõhela esindaja

Toomas Rõhu - vallavalitsuse esindaja

Küllike Stalvel - Tõstamaa Keskkooli esindaja

Heino Tamm sotsiaalkomisjoni esimees.

Otsustati: kinnitada sotsiaalkomisjon alljärgnevas koosseisus:

Reet Rand - avahooldustöötaja

Birgit Pere - Tõhela esindaja

Enda Väli - vallavalitsuse esindaja

Elfi Vool - Tõstamaa Keskkooli esindaja

Elfi Vool hariduskomisjoni esimees.

Otsustati: kinnitada hariduskomisjon alljärgnevas koosseisus:

Toomas Mitt - Tõstamaa Keskkooli esindaja

Aita Lind - Tõstamaa Lasteaia esindaja

Helle Vahemäe - vallavalitsuse ja kooli hoolekogu esindaja

Hilja Mändla - Pootsi õpetajate esindaja

Kirsti Talu - kasvatusraskustega klassi juhataja.

5. Volikogu esimehe töökohustused ja tasustamine

Ettekanne Heino Tamm, volikogu liikme töökohustustest. Toomas Rõhu volikogu esimehe töö tasustamisest.

Otsustati: esitada esitatud eelnõu põhimääruse ja eelarvekomisjonidesse läbivaatamiseks.

6. Vallavalitsuse koosseisu kinnitamine

Vallavanem Toomas Rõhu esildise alusel kinnitati Tõstamaa vallavalitsuse liikmeteks:

Enda Väli - valla sotsiaalnõunik

Karin Randmäe - vallavalitsuse pearaamatupidaja

Helle Vahemäe - maanõunik

Raine Viitas - arendus- ja keskkonnanõunik.

7. Vallaametnike palgamäärade kinnitamine

Ettekanne vallavanemalt Toomas Rõhult.

Otsustati: esitada eelnõu eelarvekomisjonile läbivaatamiseks.

8. Tõstamaa valla külavanemate valimise korra ja statuudi esimene lugemine.

Eelnõuga tutvustas volikogu liikmeid vallavanem Toomas Rõhu.

Otsustati: esitada eelnõu ajutisele põhimäärusekomisjonile läbivaatamiseks.

9. Tõstamaa suurfarmi tulevikust.

Toomas Rõhu ettekanne.

Vallavalitsus ostis 12.12.02 Tõstamaa OÜ pankrotivarana müügis olnud suurfarmi.

10. Lisaeelarve kinnitamine

Eelnõu esitas Karin Randmäe.

Otsustati: lisaeelarve kinnitada.

11. Arvelduskrediidi kasutamisest.

Ettekanne Karin Randmäelt.

Otsustati: anda vallavalitsusele luba 800 tuhande kroonise arvelduskrediidi kasutamiseks tähtajaga 31.12.03.

12. Laenu võtmisest

Ettekanne vallavanemalt Toomas Rõhult.

Otsustati: anda luba Tõstamaa katlamaja renoveerimise oma osaluse katmiseks kuni 1,4 miljoni krooni suuruse laenu võtmiseks.

13. Valla 2003.a. eelarve esimene lugemine

Valminud eelnõu esitas Karin Randmäe.

Otsustati: suunata eelarve teisele lugemisele.

14. Maa ümberkruntimiskavade kinnitamine.

Helle Vahemäe ettekanne.

Otsustati: esitatud ümberkruntimiskavad kinnitada

TALVISEL PÖÖRIPÄEVAL ON PÄIKE KOLM PÄEVA KODUS...

Enamasti on kõikidel loodusrahvastel oma looduskalender, mis määrab ära aastaringsed tööd ja tabud, kus ei tohi ühte või teist tegu teha või tegemata jätta. Selles on talle sadade põlvede kogemuste vil.

Selline kalender pidi olema teada kõikidele, kuna sellest sõltus ellujäämine antud looduslikus paigas. Kalendri üheks spikriks on taevapilt. Kuna meil, Põhjala rahval on piisavalt pimedat aega, siis meie mütoloogiline esivanem Karu (tänapäeval Suur Vanker) näitab ära koha, kuidas on olukord Ilmas. Kas on suvi või talv. Kuna aastat loetakse kuufaaside järgi, siis talvist pööripäeva märgib Karu asukoht idataevas.

Vanasti pidi rahvas lihtsalt ilmapilti ja ilmaendeid teadma ja tundma, sest sellest sõltus üldine eluolu, jahisaak, kalapüük, viljakasv. Ei läinud keegi merele kui päikese ümber oli halo või koguni rõngad ja ristid - siis võis ilm järsult kurjaks minna.

Aasta algas kus kunas, aga enamasti ikkagi talvisest pööripäevast, kus päike astus oma kodust välja. Siis märgitaksegi ära kuufaas ja sellest loetaksegi tsikleid edasi (tänapäeval nädalaid). Meil peetaval 1. jaanuaril pole ei täheseisu ega kuufaasi järgi midagi sellist, mis tähendaks uut aastat looduses. Lihtsalt uus kuu ja alguse kuupäev. Loodus käib tegelikult ikkagi oma radu nn. kuufaaside järgi. Sellepärast ei saagi panna paika igal aastal täpselt sama aega, sest kuufaasid on alati natuke nihkes.

Sel aastal on talvine pööripäev 22. detsember. Enne seda 21. detsembril on Hinge Santimise Päev ehk Toonpäev ja uus aasta algab 24. vastu 25. detsembri keskööd.

Hinge Santimise Päeval on komme hoolitseda rohkem oma rahva inimeste eest, kes vanad ja väetid - kes ei jõua enda eest enam seista. Ka nimetatakse seda päeva Toonpäevaks - sest sel päeval kutsutakse esi-

vanemate hinged külla. See on ka viljakuse päev, kus tehti sugu ja anti ande viljakuse Pekole (kes on põlluviljakuse haldjas või peremees). Toonpäeva eel tehakse suurpuhastust, käiakse sel päeval saunas. Kantakse valgeid riideid, punane vöö peal, sest see on päikese pööramise eelõhtu, kus päike jõuab koju, kust ta kolme päeva pärast jälle uuele ringile läheb - pannes saladusliku tule Väe puude ja taimede sisse.

Talve pööripäev, ehk 22. detsember on ka riituste tegemise aeg. Selle päeva toidud tehakse juba varakult valmis ja enamasti ikka loitsitakse ära ja loetakse head sõnad peale-ikka selleks, et viljakus majas oleks. Mehed teevad õlut ja õigele õllele peab vahu peale tehtud ruunimärk (sümbol või täht, mis kannab hinge või on hingestatunud) seisma peal seni, kuni õlu alt ära juuakse.

Puhastatakse ja suitsutatakse lauta (kadaka ja koirohuga). Loomadele antakse enne pimedat süüa-juua ja jälgitakse, et see söödud saaks. Heintest tehakse rõngasrist.

Vanik, mis seotakse lauda lakke, et kaitsta loomi võõra Väe eest. Ustele tehakse kaitse-sümbolid, ruunid.

Lauda kattes pannakse kohad ka esivanematele (kusjuures lusikat ei panda - jäävad veel kohale!). Toit tõstetakse lauale ja kui aur kadunud (on esivanemate hinged söönud), võib ise sööma hakata. Neil kolmel päeval, ehk Hinge Santimise päevast kuni uue aastani ei tohiks külalt midagi kaasa saada - saab muidu Paha kaasa!

Pööripäeval tehakse kõike hingestatult, loitsuga, head soovides. Enne keskööd kustutatakse kõik küünlad ja tuli leeaugus. Peremees hõõrub kahe puuga uue tule koldesse. Seejärel pannakse põlema ka Pekole küünal.

Pööripäeva riitust tehakse enamasti ikka Hiies, soovitavalt püstkojas või mõnes muus väega paigas.

Enne riitust tehakse Hingenukk (vanadest asjadest, tööriistadest, riidest) ja kui aasta polnud selline kui taheti, siis saab Hingenukk nuhelda. Seejärel Hingenukk põletatakse, soovides maailmale head järgmist aastat.

Siis kutsutakse Hinged Hiide: "Esivanemate hinged, koduhaldjad ja valdjad, põlluhaldjad ja laudavaldjad, tule ja vihma, viljakuse ja rikkuse, metsa ja mägede, jõgede ja orgude, allikate ja soode hinged, tulge...tulge ka teie, kellel pole kutsujaid, tulge ka teie keda on halvaks loodud, tulge ja ärge haisutage, tulge tasahiljakesi, võtke kaasa oma Väed, et väestada meie tegemised, meie koha ja karja õu, põllud ja metsad, tulge ja olge meie külalised seniks kui päike on kodus, aga siis lähete kõik ära ja tulet jälle, kui teied kutsutakse!"

Pööripäeval on iga külalise soov püha ja alati palutakse kaasa tema palve.

Vana-aasta ööks, (sellel aastal 24. det.) kaetakse uuesti laud kõigile hingedele, palutakse veelkord meid kaitsta ja aidata. Siis kustutatakse kõik tuled ja küünlad ning palutakse neil lahkuda, ning asuda oma aastase ülesande täitmisele. Keskööd saabub uus aasta. Hommikuks jäetakse Päikesetervituseks alati toitudest midagi alles, mis õue Päikesele viiakse. Soovitakse valjuhäälselt Päikest ja tajutakse, kuidas Päike jõudu annab. Sellest päevast alates hakkab pikenema ka päev.

Nii nagu vanasti, on ka tänapäeval, kellele meeldib midagi südamest ja hingestatult teha, selle soov täidetakse. See, kes lihtsalt imet ootab ei pruugi ime tulekut tähele panna, jälle pettudes maailmas. Pole olemas valesti tehtud märke ja öeldud sõnu, sest kui need on tulnud siiralt ja südamest - mõjuvad nad alati õnnetoovalt.

PÄIKEST MAAILMALE!

Leesoja nõid

Tule näitust vaatama

11. detsembril avati Tõstamaa rahvamajas tore vaibanäitus. Näituse eestvedajaks on Merli Mirk. Näituse peaesmärgiks on näidata materjali-kasutuse mitmekesisust - pilliroog,

kaltsuribad, plastikkottide ribad, naharibad, kalavõrk ja muud. On imetlusväärne, kui ilusaid asju on võimalik teha mitmesugustest jäätmetest. Näitusel asitlevad oma töid Merli Mirk, Linda Estam, Aima Nurm, Pilvi Kase. Samas võime

imetleda ka meie hulgast juba lahkunud Anni Tiigi töid. Tule vaatama, sest oma silm on kuningas. Näitus jääb avatuks 9. jaanuarini.

Efeline

Kõigile huvilistele, on algamas haljastuse koolitus

Veel sel aastal on kavas alustada väikese koolitustsükliga neile, kes tunnevad huvi koduaedade planeerimise, koduaia kujundamise ja aia hooldustööde vastu.

Juba mitmendat aastat korraldatakse vallas heakorrakonkurse, mille võitjad saadetakse edasi kandideerima maakonna ja ka vabariiklikule konkursile. Niisuguste erinevate konkursside eesmärk on muuta koduaiad ilusamaks, kodude ümbrused puhtamaks, muuta kogu valla/piirkonna heakord paremaks pöörates sellele inimeste tähelepanu.

Nii palju on erinevaid lillesorte, hekisorte, erinevaid aia kujunduselemente, mille peale ise üldse ei tule ja mille vahel ei oska valida ka. Kuhu aia nurka midagi istutada, kuidas teha kõnniteid, missugune hekk kuhuugile sobib?

Mõte on korraldada üks kursus 3 koolituspäevaga: aia planeerimine

(detsember), aia kujundamine (veebruar) ja aia hooldamine (märts), kus oleksid eraldi veel täpsemad teemad ja kus päeva sisustaksid erinevad inimesed – oma ala asjatundjad. Väike koolituskursus lõppeks valla suure bussiga Türi lillelaadale minekuga (kuhu mahuvad kindlasti esimestena koolitusel osalejad). Kursusel tahaks kindlasti ka midagi praktilist ära teha, õppida jõuludeks lilleseadet tegema ning planeerida teiste ning spetsialistide abiga ka oma aeda, samas on kevadel kavas minna koduaedadesse kevadisi aiahooldustöid kaema.

Esimene koolituspäev on 18. detsembril Tõstamaa rahvamajas koosolekute ruumis (avatud sel ajal ka käsitöö näitus). Rääkima tuleb iluaianduse ajaloost, aia stiilidest ja aia rajamise eeldustest, aia kaunistamisest jõuludeks Ülle Grishakov (OÜ Kivisilla). Peale

spetsialisti juttu, rohkete slaidide näitamist õpetab Kaja Lomp huvilistele, kuidas teha ilusaid jõulukaunistusi ja –kimpe. Päev algab kell 14.00 ja lõpeb orienteeruvalt 19.00.

Lilleseadete tarvis võtke ise aiast, kodust, metsast materjal kaasa.

Grupi suuruseks võiks olla ca 25 inimest, et saaks omavahel suhelda ja et saaks segamatult praktilist tööd teha. Kogu koolituse (3 päeva) ja ekskursionni hinnaks on kokku 50 krooni (selle eest organiseerime kohvi ja ka kohvikõrvast koolituspäevadeks ning osaliselt tasustame sellest ka koolitajaid).

Palume eelnevalt teatada valda tel 96 180, kes on koolitusest huvitatud.

Raine Viitas

Keskkonna- ja arendusnõunik

TÕELINE KARNEVAL

23. nov. õhtul Tõstamaa Rahvamajas sain ma suure üllatuse osaliseks, kuigi olin ise kadrikarnevali korraldaja rollis. Pean vajalikuks mainida, et seda pidu oli lausa lust juhutada, sest Tõstamaal on karnevali traditsioon nii iseenesest mõistetavaks muutunud, kus igaüks teab ise, mida teeb ning võtab õhtule kaasa ainult hea tuju. Nii tundus mulle, kui nägin sel õhtul väga palju kõiksugu huvitavaid tegelasi rahvamajja peole tulemas. Ja millised uskumatult andekad maskid-kostüümid!!!

Kultuuritööd tehes olen liikunud Eesti erinevais rahvamajades, puutunud kokku ka karnevalide korraldamisega.

Pean ütleva, et vaid koolilaste seas olen näinud enam-vähem nii puhtal kujul karnevali õnnestumist. Täiskasvanud inimesed on endale elu jooksul uskumatult keerulisi kaitsekihte ümber ehitanud, ei suuda tavaliselt isegi ühel õhtul muuta end kellekski, kasvõi nalja pärast. See on laste seas paremini teostatav. Olen ka ise karnevale korraldanud, olles tavaliselt ise kostüümis ja võib-olla mõni julge staažikas taidleja veel. Kuid see, milliseks on kujunenud karnevali-mõiste siin Tõstamaal, on minu jaoks tõeliselt imekspandav nähtus.

Tahangi sellega öelda, et hoidkem seda, mis siin on - oma traditsioone, olgugi, et need aegade jooksul oma stiilides muutlikud on. Aga mõte jääb ikka karnevalil samaks, mis vanastigi – ajada naerma ennast ja teisi ning kostüümis või maski taga on end palju kergem välja elada. Aga inimene peab saama aeg-ajalt lõbusalt puhata! Iga pidu on just seda nägu, millised on pidulised!

Suur kummardus kõigile, kes käisid sellel toredal peol ja kes seda toetasid! Sel õhtul olin õnnelik selle töö üle, mida teen.

Õnnela

Lilleseade Jõulukursus Jaaguranna Lillelaagris 21. detsembril kell 7.30 –18.00

Kursustele saab tulla väljakuulutatud ajavahemikus nagu inimesele endale sobib. Kursustel toitlustamine, tee ja kohvi tasuta. Kõik valminud tööd jäävad kursuse korraldajatele. Kursust viivad läbi floristid Jaak Tomson ja Alex Trope. Kursustele on oodatud kõik täiskasvanud, kel huvi lilleseade

kauni kunsti vastu. Õpetamisel lähtutakse iga kursuslase varasematest oskustest ja individuaalsetest soovidest. Esmakordselt lilleseadmisega kokkupuutujatele õpetatakse lihtsamaid lilleseadetöid.

Võimalusel võtta kaasa: kivide pealt rohelist sammalt, peeneid pajuvitsi

(50cm), männioksi (20cm), põhku või heina, ja kindlasti omad tööriistad-traadilõikamise tangid, näpitsad oksakäärid.

Jaak Tomson

Kadumas on nali, põnevus ja salapära

Kahju, et Tõstamaa kultuurimaastikult hakkavad kaduma need toradad ja rahvast naerutavad maskiballid. Tänapäeval leidub veel üksikuid huvipakkuvaid üritajaid vanema generatsiooni hulgast. Mõne aasta pärast pole neidki enam.

Nüüd püütakse kohti võita pundiga ja pearõhk pannakse esinemisele. Nii kui tuli see maskide esinemise kohustus, jäi tunduvalt vähemaks ka toredaid maskisid. Lihtsalt ei ole võimalik igas maskis etteastet teha. Kunagi olid maskides ka väga paljud pensionieas inimesed. Liiguti omatahtsi ja igatüki toimetas nii kuis heaks arvas. Arvestati maski, mitte mingit sundesinemist. Oli, mida vaadata ja terve õhtu nuputada, et kes selle või tolle maski sees küll olla võiks. See pidu erines tõeliselt teistest aasta pidudest. Viimasel ajal kipuvad kõik peod ühenäoliseks minema. Varsti ei tee enam vahet kas on kadrikarneval või jõulupidu, kui maskideta grupid esitavad õpitud etteasteid. Loomulikult on ka suuremate punktide

poolt rohkem hääletajaid, nende sugulaste sugulased ja tuttavate tuttavad. Võib olla peaks ka sellel peol olema zürri, kes valib välja paremad maskid, auhinnad saaksid ainult kohtadele tulnud ja publiku lemmik, mitte nii, et igale maskile pistetakse midagi pihku. Erandi võiks teha ehk ainult lastele. Varem oli sellel peol lapsi väga vähe ja maskides peaaegu üldse mitte. Nende karnevalid olid kooli juures. Nüüd hakkabki kultuurimaja pidu rohkem kujunema laste peoks, milles pole iseenesest midagi halba.

On kuulda olnud nurisemist ka viletsate auhindade pärast. On ju nii, et mida rohkem koeri, seda lahjem lake.

Ei ole midagi meelepärasemat, kui saad õhtu läbi ilma näokatteta tantsida rahva hulgas, võib-olla isegi laenatud kostüümiga, tunda end tõelise peokülalisena ja selle kõige tipuks võidada esimese või teise koha, kuna su esinemine oli teistest parem.

Tõeliselt kahju on üksiküritajatest, kellel märkimisväärsele kohale saamine jääb küsitavaks vaatamata sellele, et nad on näinud tõsist vaeva maski valmistamisel. Lihtsamad maskid on naine meheks ja mees naiseks, prillid ette ja ongi kõik, peasi, et tasuta sisse saab. Ka seekord olid mõned toredad ja salapärased maskid. Tõeline naljanumber oli karu koos oma taltsutajannaga.

Rääkigu kadedad keeled mis tahes, aga on teada lugu – kus Helga, seal ka nali. Jätkugu tal palju jõudu, tahet ja energiat veel kauaks Tõstamaa rahvast naerutada. Naer on ju terviseks ja kes meist ei tahaks terve olla. Inimene on näinud vaeva maski tegemisega, esinemine peale selle, kuid kahjuks häältega jäi ta kolmandale kohale.

Tahaks loota järgmistel kadrikarnevalidel rohkem huvitavaid ja salapäraseid maske, kelle üle rahvas nalja saaks ja kelle kallal oleks nuputada – siis oleks see pidu ka oma tõelist nime väärt.

Kadri Ball

Jõulupöördumine

Käes on advendiaeg-Jõulurahu. Nurka on visatud sõjakirves, millega valimisvõitlustel vehitud. Valimistel pole küll võidetud, aga ka mitte kaotatud. Täna südamest kogu Seliste rahvast, kes toetas mind nii volikoguvalimistel, kuhu pääsemiseks küll hääli väheks jäi, kui ka usalduse eest, valides mind külavanemaks. Luban seista igati küla huvide eest, seades neid kõrgemaks enda omadest ja olla mitte niivõrd sildade põletaja, kuivõrd paindlik strateeg: lähtudes põhimõttest - "Kannatlikkus ja tahtejõud viivad sihile."

Seliste küla kultuurielu oli eelmise Eesti ajal nii vilgas, et praegusel meil vaid püüame taastada seda, mis kunagi olnud. Kultuurielu arendamine Selistes pole raske, sest tollased vaimueliidid ja külaelu edasiviijad on eakad külaelanikud, kes kannavad oma hinges seda noorusaja vaimsust

tänaseni ja nagu leek tõuseb tuha alt, kus kunagised sõed hõõguma jäänud, nii innustub memmes, taadis see noor hing, mis paneb neid jälle osa võtma kultuuriüritustest ja külaelu edendamise aktsioonidest. Igal pühapäeval tuleb külatuppa kokku 20 inimest, kel enamikul vanust üle kuukümne, igale kirikuüritusele-kontserdile, jumalateenistusele 70ne ja enamagi ringis – see on vaimu jõud ja –vägi, mida pole mitte igal külal. Samuti on saatus õnnistanud meid lektoritega nii lähedalt kui kaugelt. Kaugemaid lektoreid, kes oma teadmisi ja armastust meiega jaganud, on Saksamaalt ja Uus-Meremaalt. Kõigi lektorite arvates on armastuse jagamine vastastikune. Ja kes soovib seda sooja tunnet tunda, tulgu meie külatoa üritustele või Jõulu-jumalateenistusele 24.detsembril, mil kirikus kõlavad Ameerika poistekoori

esituses inglise- ja eestikeelsed jõululaulud. Seliste küla on saanud kohaks, kuhu kogu maailma headus kokku voolab, sest sarnased tõmbavad ikka sarnaseid ligi. Mida rohkem on maailmas kurjust: sõjad, terrorism, vägivald, kadedus, ahnus, seda tugavamaks peab muutuma hea, et sellele vastu panna. Soovin, et iga küla elanik tunnetaks oma rolli selles heaks olemises ja suures ühtsuses nendega, kes astuvad kurjuse vastu. Me võime küll arvata, et meist ei sõltu midagi, kuid nagu sisaliku tee kivil jätab jälje, muudab maailma natuke paremaks see, kui annad talvelinnukestele toitu, kui ulatad hädasolijale abistava käe ja kui ei unusta ka iseendale lausumast peegli ees tunnustavaid sõnu - "Sa oled ainulaadne!"

Seliste külavanem
Alex Trope

Soojad laulud külmal talvekuul.

28. detsembril kell 17.00 laulab Seliste kirikus kaunist jõulumuusikat Pärnu Kammerkoor. Kavas on nii kohe esimesest hetkest äratundmist pakkuv kui vähemtuntud, aga ikka rahu toov muusika.

Pärnu Kammerkoor käib alles oma teist hooaega, sündides 2001. aasta sügisel kammerkooride *Ave Canto* ja *Mattone* lauljate baasil. Kahe koori õnnestunud ühisprojektidest – kontsertreisidest Norra ja Ameerikasse – saadud (muusika)elamused viisidki mõtte ühise, uue koori loomiseni.

Lühikese tegutsemisaja jooksul on koor osalenud mitmete suurvormide ettekannetel. Alles äsja, 2. advendil esitasime koos Tartu Ülikooli Kammerkoori, Pärnu Linnaorkestri ja

noorte solistidega ülisäravat (ja ka keerukat) Johann Sebastian Bachi *Jõuluoratooriumi* Tartu Ülikooli aulas ja Pärnu Agape Keskuses. Samuti meenutame sooja tundega noore helilooja Jüri-Ruut Kanguri teose *Eesti lauliku lugu* esiettekannet suvisel Pärnu Koorifestivalil koos Haapsalu Linnaorkestriga ning koostööd NYYD Ensemble'i ja Olari Eltsiga 2001. aasta Agape Jõulumuusika Festivalil. Loomulikult on suurteoste vahele mahtunud ka mitmeid väiksemaid esinemisi Pärnu linnas. Noore ea kohta on meil üle tulnud elada ka päris mitu jõukatsumist koorikonkurssidel... ja seda tõusvas joones. Nii saime eelmise hooaja lõpul rõõmustada

parima eesti rahvalaulu esituse tiitli ja üldarvestuses II koha üle kõrgetasemelisel rahvalaulukonkursil, mis toimus Rahvusvahelise Pärnu Koorifestivali 2002 raames. Sellel hooajal ootab meid aprillis ees vägagi prestiižne koorikonkurss *Tallinn 2003*.

Aga ükskõik kui palju ka ei esinetaks suurtel lavadel ja auväärsetele koorimuusikaekspertidele, miski ei asenda silmast-silma, südamest-südamesse laulu-jagamist... lihtsalt.

Ootame teid soojust jagama.

Ave Sopp

Pärnu Kammerkoori dirigent

Lasteaia lood.

Novembri teisel pühapäeval tähistasime isadepäeva. Sel aastal korraldasime perepäeva Tõstamaa Päästeteenistuse õuel. Einar Härm organiseeris jalgrataste vigursõitu lastele, isadele ja emadele. Lapsed olid väga tublid, kõik osalejad said auhinnaks shokolaadimedali või pulgakommi. Suure rattaga oli isadel märksa keerulisem toime tulla ja juhtus üks õnneliku lõpuga õnnetus. Ka kolm julget ema ei pidanud jalgrattasõitu raskeks. Polnud vist ühtegi last, kes poniga ratsutada ei

saanud. Eve turvalise käe all võis seda mitu kordagi teha. Rühmade õpetajad viisid läbi võistumänge, elevust tekitas tuletõrjuja riietes võistlemine.

Üllatuskülaline oli veidi "häälest ära" mart. Sel ajal, kui lapsed temaga laulumänge mängisid, said emad - isad juua sooja teed ja keha kinnitada koogi ja kringliga. Arvan, et osalejad jäid vaatamata külmale ja niiskele ilmale rahule.

Kadrihommikuks olid paljud vanemad vaeva näinud ja lastele toredad kostüümid valmistanud. Kadripäeva

kombeid tutvustas õpetaja Aidi. Lapsed laulsid ja mängisid ringmänge.

Samal päeval, enne lõunasööki nägime Tamaara Abeli, Raimo Aasa ja Ervin Lillepea esituses lustakat lastelavastust "Kunksmoor ja kapten Trumm rõõmude saarel". Saime palju naerda ja onu Erviniga koos tuttavaid lastelaule laulda. Nii toredate näitlejatega kohtumine teeb tuju heaks nii täiskasvanutel kui lastel.

Aita Lind

Lasteaia juhataja

Jõulud Seliste moodi

24. detsembril kella viiest õhtul ootab puukirikust naasejaid ees rõõmus üllatus-Jõuluehtes hoburakendid ja reed, mis aiaskella helinal sõidutavad külarahva rahvamajja, pidamaks ühist jõulupidu. Jõulupeo pilet 25 krooni on sümbolne, et katta majanduskulud. Hapukapsad, kartulid ja verivorstid toob külarahvas ise kohale - kellel rohkem, see võtab ka neile, kel puudus käes. Jõulud on ju head tegemise aeg ja eks see hea hakkab ikka meist endist. Jõulupeol taidlevad

külainimesed ise, koos tantsime ja laulame jõululaule. Nii heale külarahvale tuleb ka jõuluvana ja kõigile jagatakse jõulukinke. Kel lähemalt soovi saada osa küla jõulupeost, tulge ja vaadake ise, kuidas peetakse jõule Seliste moodi.

Kõlupeo korraldamiseks toimub 22. detsembril kell 14.00 külakoosolek. Palume koosolekust osa võtta kõigil, kel võimalus nõu ja jõuga külaüritusele kaasa aidata. Oodatud on kõik inimesed Tõstamaa vallast,

kes saaks tuua kas laualinu, kartuleid, erinevaid hoidiseid, kes nõus koristama ja peolaudu ette valmistama, kes nõus esinema taidluskavaga või kel lihtsalt palju häid mõtteid peas. Abilistelt loomulikult ürituse sissepääsu raha ei võeta.

Rahulikke Jõule ja head uut 2003 aastat!

Seliste küla liidrigrupp

Euroopa Liit – erinevad võimalused suurtele ja väikestele majapidamistele

Euroopa liidus väheneb lõhe rikaste ja vaeste vahel

Euroopa Liidu majanduspoliitika üks tähtsamaid eesmärke on ühtlustada keskmist elatustaset ja saavutada kõigi liikmesriikide sisemajanduse kogutoodang ühe elaniku kohta vähemalt 75% liidu keskmisest tasemest.

Eesti sisemajanduse kogutoodang oli 2000. aastal 37% liidu keskmisest tasemest. (Eurostat) Järelikult kuulume piirkonda, millele laienevad üldist arengut soodustavad toetused.

Eesti Majanduse Instituudi vanemteadur Teet Rajasalu: "Üldiselt kasvab maailmas lõhe rikkamate ja vaesemate riikide vahel, harv erand on Euroopa Liit, kus riikidevahelised erinevused elatustasemes ühtlustuvad" (Minpress 4.07.01.)

Ka Eestis suureneb lõhe vaesemate ja rikkamate elanike kihtide vahel. Näiteks oli põllumajanduses töötavate inimeste palk 1994. a 720 krooni, 2001. a 2 500 krooni riigi keskmisest madalam.

Euroopa ühe vaesema riigi Iirimaa sisemajanduse kogutoodang ühe inimese kohta oli enne liitumist võrreldes Euroopa Liidu keskmisega (100%) 1985. a 60% ja 2000. aastal 118%. (G. Ennis ELi tw. projekti ekspert)

Põllumajanduse sissetulekud suurenevad ilma toetusteta 1,5 korda

Elatustaseme tõusu tagavad Euroopa Liidu maksujõuline turg, stabiilne majanduskeskkond ning tootmise arenguks antavad investeeringute toetused.

Euroopa Liidus on tootjale makstav põllumajandussaaduste hind maailmaturu hindadest kõrgem: teravili keskmiselt 1,2 korda, piim ja noorveiste liha keskmiselt 1,5 korda. Kõrgem hind tagatakse turutoetustega, see on turult ülejääkide kokkuostuga, eksporditoetustega ja kvootidega. Eesti tootjahinnad on maailmaturu hindade tasemel ja perioodiliselt isegi madalamad. Näiteks langesid 1998/99. a majanduskriisi ajal piimahinnad Eestis 40-50 s/kg alla maailmaturu hindade taset ning põllumajanduse sissetulekud

vähenesid 40%, samal ajal Euroopa Liidus ainult 4%.

Euroopa Liiduga liitumise korral suurenevad põllumajanduse sissetulekud ilma toetusi arvestamata keskmiselt 1,5 miljardit krooni, mis on sama palju kui tehti põllumajanduse põhivaradesse investeeringuid kokku viimase viie aasta jooksul.

Põllumajanduse ja maaelu arengu toetused Euroopa Liidus

Euroopa Liidus makstakse põllumajanduse ja maaelu toetusi neljal erineval viisil:

1. Turutoetused, võrdsel alusel (100% liidu tasemel) liikmesmaadega, 2004. a 360 miljonit krooni, 2006. a 560 miljonit krooni. Turutoetused tagavad kõrgema hindade taseme, stabiilsuse ja sissetulekute suurenemise ülaltoodud lõigus näidatud tasemeni.

2. Otsetoetused, 25% liidu tasemest, 230 miljonit krooni 2004. a ja 330 miljonit krooni 2006. a.

3. Maaelu arengu toetused, liidu tasemega võrreldes 150%, 2004. a 315 miljonit krooni, 2006. a 725 miljonit krooni. Toetusi makstakse väikese sissetulekuga taludele 15 640 krooni (1000 eur) aastas, ELi keskkonna ja tootmise hügieeninõuete täitmise, maastikuhoolduse ja väheviljakate põllumaade metsastamise eest. Toetuste maksimise ei nõuta taluniku rahalist panust ja osalust projekti finantseerimisel.

4. Põllumajanduse, toiduainetööstuse, maaettevõtluse ja küladarengu investeeringutoetused, liitumiseelsel perioodil 455 miljonit krooni aastas. Toetuste maksimise kasumit tootvasse ettevõtluse arengut toetavatesse investeeringuprojektidesse on nõutav 50% omafinantseerimine ja kasumit mittetootvasse projektidesse 25%.

Kellel on õigus saada toetusi?

Turutoetusest saavad osa hinna kaudu majapidamised, kus turustati põllumajandussaadusi, mille hinnad Euroopa Liidu hindadest madalamad (piim, noorveise liha).

Otsetoetustest saavad peamise osa majapidamised, kus kasvatatakse teravilja, noor- ja lihaveiseid.

Maaelu arengu toetusest saavad suurima osa väikese sissetulekuga talud, kellele makstakse viie aasta jooksul ühekordse ja lihtsa projekti alusel 1000 eurot aastas. Toetust saavate majapidamiste suuruse ülempiir ei ole veel lõplikult kokku lepitud. Esialgsete hinnangute kohaselt võiks selleks piiriks olla netokäive kuni 250 000 ja lisandväärtus (palk+ kasum+ põhivara kulum) alla 100 000 krooni aastas. Esialgsete hinnangute alusel on selles suurusühmas enam kui pool PRIA registris olevatest majapidamistest.

Toetust taotlevad majapidamised peavad olema kantud äriregistrisse ja enne tegevuse alustamist registreeritud kohalikus maksuametis. Ebapädevad kritiseerivad eksivad, kui nad hindasid eelnimetatud toetust tühiseks. Analüüsid näitavad, et Eestis on ligi poole majapidamiste ettevõtjatulu inimese kohta keskmiselt 30 000 krooni aastas.

Sellest toetuse liigist on võimalik saada veel maastikuhoolduse, ELi keskkonna- ja farmide hügieeninõuete, ebasoodsates tingimustes tootmise, ohustatud loomatõugude, ja väheviljakate põllumaade metsastamiseks.

Investeeringute toetuste saamise võimalused ja kord on analoogsed SAPARDiga. Peale liitumist Euroopa Liiduga SAPARDi meetmed asendatakse riikliku arengukava (RK) meetmetega.

Kokkuvõtteks

Põllumajanduse toetused suurenevad liitumise korral (arvestamata turuhinna toetusi) võrreldes 2001. aasta tasemega keskmiselt ligi 3,5 korda. 2001. a oli toetus ühe põllumajandustöötaja kohta 10 400 krooni, millest peamise osa said teravilja ja piimakarjakasvatajad. Peale liitumist Euroopa Liiduga suurenevad toetused ühe põllumajandustöötaja kohta Euroopa Komisjoni hinnangute järgi 35 000 kroonini aastas.

(algus lk 9)**Kvootidest ja teistest avalikkuses üledramatiseeritud probleemidest**

Piimakvootide suurendamine on oluline tulevikus peamiselt tööhõive ja maakasutuse seisukohast. Maksimaalse taotletud kvooditaseme 900 000 tonni saavutamiseks on vaja teha senisega võrreldes kolm korda suuremaid investeeringuid kümne aasta jooksul. 2002. a täidab Eesti ca 83% seni pakutud kvoodist. Enamik kandidaatriike, sh Eesti on taotlenud enam kui 50% nn "tühja kvooti".

Levinud on samuti väär arusaamine, nagu muutuks Euroopa Liidus olles kõik tingimused rangemaks. Toidu ohutust, hügieeni, loomade heaolu, keskkonnakaitset jt seadused vastavad liidus kehtivatele ja siin uusi üllatusi ei pole vaja karta.

Põllumehe võit ei tähenda tarbija kaotust

Eesti Konjunktuuriinstituudi uurin-gute ja hinnante järgi sõltub toiduainete hind tarbija ostujõust.

Seda kinnitavad ka Euroopa Liidu kogemused: riikides kus sise-majanduse kogutoodang ühe elaniku kohta on kõrge, seal on ka toiduainete hinnad võrreldes Euroopa Liidu keskmisega, mis on võetud 100%, samavõrra keskmisest kõrgemad.

1) Toiduainete hinnad ELi keskmise suhtes 2) SKT ühe elaniku kohta.

Taani	128	120
Iirimaa	111	118
Soome	112	103
Hispaania	82	81
Portugal	83	74
Eesti	68	37
Läti	58	29
Norra	154	...

Euroskeptikute poolt levitatud hirmud seoses liitumisega toimuvatest hindade tõusust on väljamõeldis, millel puudub nii teoreetiline kui ka praktiline alus. Lihtne aritmeetiline tehe näitab seada, et põllu-majandussaaduste hindade alla

surumisest ei ole võitnud tarbija vaid vahendaja. Juhul kui Eesti rukkikasvataja saaks Saksamaa hinna, mis on ¼ võrra Eesti hinnast kõrgem ja võttes arvesse, et teravilja hinna osatähtsus leivas on ainult 1/8, oleks tooraine hinnatõusust tingitud kulutuste kasv 1/32 ehk ~3%. Vahendajate kasu näitab toiduteravilja ja leiva hinna kasvu võrdlus: toiduteravilja hind Eestis jäänud viimase 5-6 aasta jooksul samale tasemele, leivahind on samal ajal tõusnud keskmiselt 4-5 kr/kg ning on saavutanud Saksamaa hinna taseme.

Seni Euroopa Liiduga liitunud riikide kogemus näitab, et elanike jõukus ja ostujõud kasvavad hindade tõusust kiiremini.

Ants Laansalu

Põllumajandusministeerium
Avalike ja välissuhete osakonna
nõuniknõunik

Huvitav leid mõisa ajaloost.

Hiljuti tuli koolimajja Ülo Juhkam ja ütles, et temal on midagi põnevat ning kutsus kaema. Selgus, et härra Ülo oli

leidnud Helmersenidele kuulunud sümboolikaga muinsuse. Leiust sai digitaalpilt tehtud ning e-mailiga

asjatundjatele saadetud.

Pärnu muuseumi direktor Aldur Vunk ütles, et asi on väärt uurimist, mis puhul selline vapipeitaaf valmistati ja kes see sõjamees Benedictus And. Helmersen oli.

Tõepoolest, vapil on näha kahureid, sõjaplagusid, fanfaare ja trumme ning ilmselt on ka aastaarv 1720, mis Põhjasõda tähistab.

Vapipeitaafi plekk tundub hästi säilinud olema ja teda töötlemapuhastama ei tohi ise hakata, tuleb pöörduda spetsialistide poole. Leidu näitasime ka restauraatorite firmale "Vana Tallinn", kelle tubliduse tagajärjel koolimaja laed oma hiilgusest meile jälle aimu annavad. Restaureerijad lubasid otsida mõisamajas vapipeitaafile sobilikku paiga, kus siis seda eksponeerida saaks.

Lõpetuseks suured tänusõnad Ülo Juhkamile.

Toomas Mitt

TÕSTAMAA VALLA KULTUURIKALENDER

Detsembrikuus

Tõstamaa Rahvamajas

KÄSITÖÖNÄITUS avatud tööpäevadel kell 14.00-18.00
Tule ja imesta, missugustest materjalidest saab kangastelgedel vaipu kududa!

Näitust saab külastada kuu aja jooksul.

Kolmapäeval, 18. detsembril kell 14.00 – 19.00
HALJASTUSKOOLITUS kõigile huvilistele.

Laupäeval, 21. detsembril kell 20.00
SUUR JÕULUPIDU

Jõulu-kontsert kohalikele esinejatele.
Tantsuks ans. "TEET & PRIIT"

Ootame lustlikku jõuluvana!

Kingikott on avatud! Tee sõbrale rõõmu!

Pääsmed eelmüügis Tõstamaa raamatukogus
10.-14. dets. 25.- kr.
16.-20. dets. 30.- kr.
Samal õhtul pääse 40.- kr.

1. jaanuaril kell 00.30
TANTSUGA UUDE AASTASSE...
Tantsuks pakume nii elavat- kui plaadimuusikat.
Pääse 15.- kr.

Tõhela Rahvamajas

23. detsembril kell 11.00
TÕHELA KÜLA LASTE JÕULUPIDU
(Tõhela külaselts)

31. detsembril kell 23.00
AASTAVAHETUSPIDU

5. jaanuaril
TÕHELA PENSIONÄRIDE UUSAASTA-PIDU

Seliste külas

21. ja 23. detsember kell 07.30-18.00
Lilleseade jõulukursus TASUTA
Jaaguranna Lillelaager. Reg.tel.58198

22. detsember
14.00 Seliste küla Jõulukooosolek. Külatuba
16.30 Tõstamaa Valla Muinsuskaitse selts kutsub üles sugupuid uurima. Näpunäiteid sugupuude uurimiseks jagab Eve Jürgens
Jõulumüsteerium. Kassetil loeb Jõuluevangeeliumi luuletaja Ninel Koit. Külatuba

24. detsemberil kell 15.00-16.30

Kontsert-Jumalateenistus

Esineb Ameerika poistekoor. Jumalateenistust viib läbi
EELK õpetaja Allan Kährik. TASUTA
Seliste puukirik

Vallabussi transport Tõhela rahvamajast 13.45 ja
Tõstamaa bussijaamast 14.15. Tagasi Seliste küla
keskväljakult 17.00. Transport TASUTA.

Jõulumeeleolu loomiseks võtta kaasa küünal.

Kell 17.00-23.00

Jõuluroogadega külapidu.

Seliste Rahvamaja. Pilet25.-

28. detsember kell 17.00.

Pärnu Kammerkoori Uusaasta kontsert
"Soojad laulud külmal talvekuul"

Seliste puukirik TASUTA

Vallabussi transport Tõhela rahvamajast 15.45 ja
Tõstamaa bussijaamast 16.15. Tagasi 19.00. Seliste küla
keskväljakult. Bussipilet 5.-

29. detsember kell 16.30.

Vestlusingis on Maardu Lastevarjupaiga juhataja
Zinaida Samoilenko. Selist külatuba

05. jaanuar 2003

Kell 16.30 Laulge kaasa! Õhtut viib läbi Alex Trope
süntesaatoril. Seliste külatuba

12. jaanuar 2003

Kell 16.30 Enesetervendamine ja punktmassaaž. Lektor
Ashley Shalisburg Uus Meremaalt. Tõlge eesti keelde
Seliste külatuba.

19. jaanuar 2003

Kell 16.30 Vestlusingis on Res Publica Pärnu piirkonna
esimees Raul Sarandi.

Seliste külatuba

Pootsi koolimajas

Reedel, 27. dets. kl. 20.00

JÕULUPIDU KÕIGILE

Üllatusesinejad. Õpi igaks juhuks salm pähe!

Tantsuks vahva ans. "VOSS"

Pääse 20.- kr.

Tõstamaa kirikus

25. detsembril kell 14.00

JÕULUPÜHA JUMALATEENISTUS (õp. U. Viilma)
Esineb Tõstamaa naisansambel

Õnnitleme detsembrikuu sünnipäevalapsi!

*Kui ka astuda tuleb üle aastate
mäe,*

*ärge rõõmuta möödugu ainuski
päev.*

*Ja et süda sul kaua noor oleks veel,
ikka tervist ja õnne jätkuks su teel.*

Hermann Anspal	89
Leida Peenoja	73
Vilma Kõrvemaa	72
Ellen Luberg	72
Hunor Kukk	72
Leili Karu	71

Nikolai Köster	70
Eili Oks	65
Taimi Metsamägi	60
Vilja Räbus	55
Paul Merimaa	50

Tervitame uusi vallakodanikke!

Külli ja Mait Janson poeg -

MAGNUS sünd.04.11.2002

TEADE

**Kaitseliidu Pärnumaa Malev teatab, et
01. novembril 2002.a.** kaotasid Kaitseliidu
vanad liikmepiletid kehtivuse.

Uute piletite vormistamine toimub maleva
staabis
tööpäeviti kell 08.00-17.00, aadressil Pikk
20, Pärnu

Info telefonil 64 -858

Hea kingi-idee

Endale, sõbrale või lähedasele
kingituseks

Tai massaaž

30 min. – 75 kr

1 tund – 150.- kr

Jalatalla massaaž 30 min. – 50.- kr

Klassikaline massaaž (üle keha)

45 min. – 80.- kr

1 tund – 110.- kr

Täpsem info ja kinkekaart Tervisekeskusest
tel. 71 940 või Rita lt

PARIM KINK

Tõstamaa kalender 2003

Juba müügil Tõstamaa suures toidupoes!

Kalendritegijad tänavad kõiki, kes töid oma
fotosid – tänu neile on ta nüüd jälle ilmalgust
näinud. Ja mõeldes tulevikule hoidkem kaamera
ikka laskevalmis – meie ümber toimub ju iga
päev midagi ja Tõstamaa vald on huvitavate
inimeste poolest rikas!

Palun külastage

Tõstamaa Keskkooli
õpilaste

JÕULUNÄITUST

Neljapäeval, 19. detsembril
kell 9.00 – 17.00.

Korstnasaalis ja mujalgi!

Pakun järgmiseid teenustöid:

- Metsa väljavedu
- Küttepuude kojuvedu
- Tõstmistööd – silorullid, heinapallid

Info tel. 051 966895, 056 688764

**Tõstamaa
valla
ajaleht**

Toimetus:

Lea Rannik Tõstamaa Raamatukogu
Alo Adler Tallinna Tehnikaülikool
Trükkinud OÜ Hansaprint

tel. 96 184

lea.rannik@mail.ee

tel. 96 231

alo.adler@mail.ee